

Pridplata na cilu god 3 for., na pol god 1 for. 50 nov., na četvert. 75 nov.
Za Serbiu 30, 15, 7 1/4 groša. Izlazi svake Nedjelje jedanput.

Pisma svakovršna predneta molimo na uredništvo upućiti
Kopijena neprimamo.

God. I. U Kalači

U Sridu 7. Prosinca 1870.

Broj 39.

POZIV NA PREDPLATU.

Poklem naše na ovom polju dilovanje, i razvitak narodnosti, o što većem broju predplatnikah zavisi izavlja se: da će se predplata neprikidno primati na cilu godinu kojaće se radi sravnjenja sa civilnom — konceom Prosinca dovršiti — cina dosadanja na 1/4 75 nov. na 1/2 1 f. 50 nov., na cilu godinu 3 f. a. vr. koji sad na pol godine plati — ili je već početkom na cilu izplatio — suvišak će se u došastju uračunati. Uredništvo.

Kud smo dospili?

Austrijska država od obstanka svog; — a vlastito u posljednim decenijama desetinama — je mlogo žešća i burnija kolebanja priživela, već što je to očevidno danas slučaj; spoljnji i unutarnji neprijatelji su često opetovali temelj države uzdrmati; no pri svakoj hudoj srići i nakon iste ostade uvek jedino pitanje — pitanje o biću Austrije — zabačeno. — Kadno je nekoć Napoleon I. tu ideju imao, da broj francezkih vazalnih (podčinjenih) državicah na zemljištu razorene Austrije — pomnoži, — tada si je političko oštroumlje lako prognozu navist staviti moglo, da će se baš ta ideja, — počem no francesko svekupno (universalno) gospodstvo u Europi smiera — možda momentano časovito srićom bitakah i udelotvoriti, no da se ista za trajanje tih srećnijrah vrimenah nebi skrasiti mogla.

U današnjim okolnostima pako teže različite eu-

repejske vladavine za razorenjem Austrije, te u težnji svojih političkih kombinacijah snuju i po tom svoje osnove (planove). No što je još hudje da se baš o toj themi unutarnjosti austrijske države najčešće i najživahnije razgovor vodi! U privatnim razgovorima, u javnim listovima, u zakonodavnim zborovima, po zlatnom Pragu, — (tracu, i drugim glavnim gradovima — je taj predmet diskussije (pretresa) „svakidanjim“ postao.

I doista spoljnja i unutarnja situacija (stanje) skriva čitavu povorku najvećih opasnosti za Austriju. — Ako se i nije još god. 1859. ni sa jedne europejske države toliko kajših na korist drugih državah — skidalo, koliko sa austrijskog tila, to ipak od prusko — nemačkog rata — god. 1866. — nije više dioba Austrije pod Italijom, Pruskom i Rusijom — iz vida dnevnih pitanjah izčezla.

Svaki pravi patrijota (domoljub) dužan je, da ovaj istiniti događaj neprečuti, već otvoreno da o njem govori.

No dočim sve to većma opasnosti rastu, šta se radi kod nas u Austriji, i kuda smo dospili? Radili se o tim, da te pridstojeće opasnosti koje nas spolja, od svijeh susjedah izuzimajući jedinu Švajcarsku prete od klonimo. — Radili se, da opasnosti, koje su u unutarnjosti bitnim uslovljama države namerjene — izbig-nemo? Koža nam se ježi, kad vidimo, gdi se s' kršćenim rukama stoji te ništ neradi. Pruska je kao i od pre na oprezu, te vreba opet zgodnu priliku, da pro-

dre u Austriju; k' njoj se je njezin tetak Moskov pridružijo, kod kog se je mržnja spram Austrije u svim slojevima naroda duboko ukorenila; Italija gleda željno još za Trentinom i sinjim (adrijanskim) primorjem, — a duž Save i doljnog Dunava sprema se takovo kolebanje, koje može lako pri većim konflagracijama i u samu austrijsku državu prići. — U unutarnjosti naprotiv zataiva Austrija sva zdrava i prava načela, koja — sastav, historično (povjestničko) i narodno biće Austrije za učvršćenje državne eksistencije i za prosperovanje ublaženje — zapovjedno iziskuju.

Dočim se dvama narodima, koji su u manjini — s vagdi prednost daje, — pritiskujući se naprotiv narodi u većini — Slaveni — nuz duvar, te jim se njihova politična i historična prava svugdi zanjekuju i uzkraćuju. Ništa nije tako postojano od ustavnih elemenatah, (živalja) — kao oživotvoreni 1848. god. zakoni u Ugarskoj i ugarsko ministarstvo. No Magjarske — Erdeljom granice Ugarske nešto razprostrla, pa je težila i granice zemaljah Hrvatske i Slavonije sbrisati, štoje s uglavljenom poštenom nagodom od god. 1868. — za „jedan list bela papira“ i postigla. A kad se zapitamo na kakvi način to biva? To ćemo na isto naše pitanje veoma lako odgovoriti: Staro ustavno dostojanstvo bana je oskvrnjeno, — čovik — stranac i leventa — koji kao lutak po čudi ministra magjarskog igra, — banuje u Trojednici; svugdi od najmanjih, pa do najvećih zvanijah postavljaju se takovi ljudi, koji su pripravnici sadanju vladavinu — od sve snage podupirati, — dočim se naši vrli i naučni sinci i muževi iz istijeh proganjaju; sloboda tiska se uzkraćuje, te se naši prvi ljudi u zatvor — odpravljaju; celi teritorijum — kao Rika Fiume — stenje pod pritiskom anarhičkog puka, za kog niko neće svojski na branik da stupi. Vojnička krajina, ta krvava haljina — jest u velikom ogorčenju, te stoji ko zapeta puška!

No sad tek nastupaju čudnovati prizori! Dočim neprijatelj na granici bodrim okom svaki mig Austrije pozorno prati, te ju tim izkušava, dočim država pod pritiskom finacijskih i materijalnih oskudicah strahno stenje, — neradi se opet ništ, već se jedino na to smira, da ju današnji svetski događaji nepripravnu — kao francezku — zateku, te tako u večiti ponor propasti survaju, odkuda ćemo za uvek i „finis Austriae“ — doživeti! Oholi, lukavi, i ljubomomi, ideolozi, koji su se za vodje iztakli — podkopavaju jedan drugom jamu, — izmišljavaju uslovlja, pod kojimi bi u ministarstvo stupiti mogli, — u takovo ministarstvo koje je Slavenom većini gradjanah neprijatno. Medjutim slavenski narodi mirno motre na te čudnovate prizore, koji se oko njih zbivaju; U Českoj i Moravskoj su oni sabori, koji su pravu većinu stanovništva predstavljali, — razpustiti, te nečuvnom presijom sasvim drugčije urediti, u carevinskom vijeću je

česko-moravski narod, sasvim nezastupljen ostao, sa činovničtvom se postupa tako isto ko u Trojednici, te se u takovo sami Nimeci postavljaju, štampa je parnicami, suspensijami (obustovami) i instrukcijami (prediztragama) potlačita, te se slobodnoj reči svugdi usta začepljuju. Ma gdi se opozicija kod Slavenah — a ta je skoro kod svih — pokazala, gleda se nezakonitim načinom ju ugušiti, te sa Slavenima se postupa kao pticom na grani, a nemačkoj bezuzdanoj štampi dopušta se „nekažnjeno“ slavenske narode grditi, ponižavati i uvredjivati.

U tim se sastoji „ustavno delo,“ nu time se ide na propast Austrijsko-Ugarske Monarhie.

Dotle smo doterali. To je slika Austrije u današnjem dobu, u kom joj najveće opasnosti i spolja i iznutra na susret hrle.

Ova će tema, — koja nam je povoda dala da ovaj članak napišemo, i koju nigda iz vida diskusije prepirke izpustiti nemožemo, — svakako na žalost pravih prijateljah, a na zloradost javni i tajnih neprijateljah Austrije služiti.

Naša je pako dužnost od sada govoriti i to ozbilu i glasno, da nas svaki razumeti može. — Što mi kažemo, možda je tek polovina toga, što naš narod pobudjuje — narod, koji tim ogorčenije natrag uzmiče, čim bolje pamti, kako se na milost i nemilost jednoj falciji (stranki) ostavlja, da ga najbodlijim, najsurovijim i najoskvrnitelijim invektivima (pogrdami) obasipa.

Po nesreći ili sreći dokazat će skora budućnost, ovu našu istinu, stoga se još uvek ufamo, da će ovu istinu i Magjarska konačno uvideti, a tomu uvidjenju pripomažu događaji ovogodišnji i oni, koji se sbiše na zapadu i oni koji započimlju na iztoku. Zato držimo izmirenje još uvek ne samo koristnim nego i mogućnim. Ako se prevarimo našu varku Slaveni neće okajati.

Jedan Slavenofil.

DOMAĆI POSLOVI.

Delegatie.

Razdieljene u sborove, razabiraju predloge ministarske s magjarske i austrijske strane. Vojni sbor ugarski pozvao je obće ratnog ministara g. Kuhna, pa traži da mu se odkriju sva ona vrila, iz koji će se crpiti suvišnji novac — kojeg želi ministarstvo u vojnu opravu uložiti. Traži: da mu se predloži osnova zakona pravosudja militarskog po zahtivu prominjene obrane ustrojena, i poklem je g. Kuhn obći ministar odvratio: da je ta već davno sastavljena, al je kod ugarskog pravosudja ministara na zaprike naišla, odredi sbor spomenutog ministara pozvati, da uzroke navede; radi koji biše prinudjen otu stvar obustaviti. Traži sbor: da mu se predlože pravila mirovine militarske na novo ustrojena što poklem nije dosele obvršeno ište Sbor: da se — što prije odluki Delegatie prošaste godine donešenoj dostaći, a oni fondovi koji se na ruku vojnog ministara nalaze, pod upravu finacijskog pridadu. 30. Stud. primljenoje: da se sve vojne stvari u teptere uvedu i tako na prigled izmetnu. Prepirka je vodjena o povećanju platje castničke i odlučeno: da se za pukovnike i podpukovnike, košto za

vojne sudie i Ličnike s onima jedne časti po obćem vojnom ministarstvu predložene platje proračunu uvrste. A obći ministar se napatjiva da pokaže : kolikoje moka i za koje vrime dokolan na jednom mistu izkupiti.

Austriji razmatraju finacialnog ministara predloge, i na pitanje hoćel tribat sadanje vojne potrebe obćim zajmom odbaviti — dobiše odgovor : da zajam neće tribati. — Prikolajtavci s vojnom kvotom su srićni, jel što je 1868, i 9. iz carinare više uteklo — nego štoje u proračunu oznaćeno — na kolikoje na njevu stranu palo, to sve do ove godine nije izvućeno bilo, njeva dakle obća kvota suviškom od 15 miliunah napomenjeni godinah, bitiće odbavljena. 1.og Prosinca u Austrijske Delegatione finacialnom odboru na predlog Dr. Ziblikievica bi odljućeno : da vićanje onog odbora tajno ostane, što je poput Predsjedništva svim Delegationom na znanje donešeno.

O ćem se bave na Saboru ?

U odsieci bave se s oni predlozi, koji su iz pisarnah ministarskih izašli. Odbor za snovanje sudišta izaslan zadaću svoju još nije izpunio, a onaj sridotoćni — koji za sad prigleda one promine : koje su po odsieci sabsorski u osnovu ustrojenja obćinah uvedene — skoro će poso dovršiti — pa svoje mnenje saboru predstaviti.

U Zagrebu, 26. Stud. Predsjednik g. Vakanović, g. Brlić pita zašto prekosa vci nemogu dobivat sol po 25 nov. jeftinie — nego štoje solarne prodaju, buduć da bi se to pravo nji doticalo, i zašto želja karlovaćkog zastupstva : da se ugovor sa zakupnikom g. Gutthardom ukine, nije izpunjena, i na kojeg zakona temelju su otpušćani karlovaćki činovnici — i njeva mista — iznimnim naćinom popunjena, i dokle će to iznimno u karlovcu stanje trajati? al poklem je g. Brlić i jednu taku interpellatiu u ovoj svezi podneo : koja se Banove posebene dužnosti ticala kao Vlastelina — što n. p. neplatja poreza, zato spis njegov nije za interpellatiu smatran već na pridlog, g. Tamašića — po Zlataroviću pod upiranim — posli kratke prepirke g. Brliću povratjen — odkud nije vidno dali se ova odluka samo poslidnje interpellatie tiće — ili i na prijašnje povlaći?

KUĆNI POSLOVI.

D. J. Iz Baćke 25. Studena. Ćitajući danas ćlanak „Narodnost i jezik“ u kom g. pisac toga ćlanka Bunjevke zaklinje i kumi, opominje i moli : da netruju slavjanske krvi dićice njiove tudjimi jezici, nego da ih slaviće mlade svojim majćinim mlikom jezik naš, jezik bunjevaćki i šokaćki uće; a bunjevce opet pozdravlja i bratski ih ući : da sinove svoje na naša ućilišta i u naša odgojišta šalju — dodje mi ovdašnji nemaćki neki ućitelj s' tim sažalenja došćojnim izrazom : da i on te „bunjevaćke i šokaćke novine“ poznaje jerbo ih veli i njegov drug ovdaš. bunjevaćki ućitelj M. . . . drži ali ih nikada ni uruke ne uzima iz uzroka : što bunjevaćki jezik nerazume i. t. d. Vridnoje napomenuti da je taj bunjevaćki ućitelj rodod bunjevac, a bunjevac ga je školovao; bunjevac ga je ovde nastanio i bunjevac ga danas rani! Možel dakle još što žalosnije na svitu biti od toga, kada takav ćovik na sve to zaboravljaćući, sve ovo prezirući, svoj narod, svoj jezik koje bi tribalo da mu je najmilije ovoga svita, nogama gazi? Možemol se velim nadati da će mo ikada moći postići želju i ćelj g. pisca, gore pomenutog ćlanka, kada je onaj tomu proti-

van kojega je baš to zadatak, koje ga za to postavismo i plaćamo ga, a on ovo prezirući od sebe odbacuje i tudji se svoga roda i plemena nestideći se ljudih — kao što je katjmarški bunjevaćki ućitelj koi, ma da je pravi magjar, opet je svojim sobstvenim trudom do toga doterao : da danas ne samo da zadaći svojoj u punoj meri odgovara, već kao što ćujem, on i u ovaj veleuvaženi list dopisuje, koje mu zaista na veliku hvalu i diku služi : zato recimo : živili takovi trudoljubi i rodoljubi a proklet bio izrod koi u mesto da sa svojim dići — on ga se tudji i stidi!!*)

Tužba Vinkova i Vasina, Mili baća Vinko! Vi ste stariji bar 10. jel 15. godinah od mene, ta znam daste vi bolje živili nego sada što živite, vi znate kako je prije dobro bilo, imali smo svojega rita lipoga i lipu marvu, mogli smo i prodavat, pa je bilo jevtino meso; a gle sada moj baća Vinko! Kako se zemlja podili i pomiri, kakoje — po nas zlo, marve nemožemo ni za se držati kamo li za prodaju, pa nebi moj baćo Vinko bila skupoća? mi seljaci nemožemo odhranjivati marve kad nemamo gdje ko prije, vidiš mili baćo Vinko da je kraj toga još sada mnoga vojska na svitu, pa i ona donasa skupoću, 1864-te kadje spajija izmirio i podiljijo našu zemlju, kolikoje lanaca uzo od nas? uzo je utrine ili pašu godine 1845-te na 3000 lanaca. A sada 1864. livacke zemlje na 1000 lanaca, a urbarske na 300 lanaca, i gdibi mogli marvu odhraniti ili držati već koji je mogućan taj na pustara spajinski pase svoje blago (marvu) za vrlo skupe novce, tko će ta teška uža naša skiniti i odvezati. Jer i danas mi plaćamo na našu staru zemlju porez ko i prie, kadje bila sva naša, spajija vuće hasnu naši hiljada lanacah zemlje, a mi moramo plaćati porciju podpunu na staru našu zemlju, jel je to pravo! vi kažete štoje pravo toje zdravo.

Onje obećao daće nam dati Šumarine, 1120□. A onje samo dao 900□ praznu zemlju brez drvah, a obećaoje to na jedan grunt ili jednu sesiju zemlje, obećao pa rići ne održao, zašto vi baćo Vinko negledate, 1867. došla su amo dva inžilira iliti zemljomiraća iz Pećuva niki Novaković i Horvat, pa su klasificirali našu zemlju i kazali : da će doći o novoj godini na svaki komad zemlje ark lista i biće pisano : koliko ima kvadratih i koliko moramo platiti na zemlju, pa etoga evo ni danas, sada opet nas nude drugi, daće nam pravo iznaći i izviditi našu zemlju, pa nas je već stra uvik plaćati badava, ništase nesvršieva to nam je teško, naša poslovice kaže : složna braća i u Petak meso jidu, a nesložna ni na Božić, sadje svit ne složan, nesjedinjen, sve jedan pod drugim jamu kopa, pa ja mislim toje naša nevolja. Dase mi šokci složimo jedan drugoga podpomožemo, te složni naše pravo tražimo, ko što to vidimo daje kod drugih plemenah okolo nas, pa nebi Daljok danas bio tako nazadku.

Kad je tako baća Vinko, da više braće skupa, dalje na prid stupa, ondase složimo i tražimo naše pravo.

U Daljoku na Sv. Katu.

Šokac.

U Daljoku na Sv. Katu. Nije bilo paroka u Daljoku do godine 1846. veće bio parok u Izipu, pa je držo-

*) Poklem taki ućitelj koji onog puka jezik neće da ući, koji ga je odhranio, i zato umistio : da mu daju u materinskom jeziku odgojava, jeste ubojica duha i srca pućkog — jel onom prikratjiva nauku, a ovom oplemenenje ćuvstva, Zato nećemo ćutiti, već takog ućitelja predstavieće mo javnosti našeg milog puka — da vidi : ko mu krv sisa, i tako narodni život podsica, ovoje naša stroga dužnost — koji smo teško brime Bditeljstva narodnog na svoja ramena primili. Ured.

kapelane koji su dolazili u Daljok u nedilju i u svece svetu misu govorit, kadje spajija župnu kuću načinio u Daljoku, ondaje bilo g. Kovačiću dato na volju: je li oće ostat u lžipu, ili oće u Daljok, i on se odlučio u Daljok dojtii.

U Ižupu 497 u Daljoku 598. pariye bilo, plaćaje bila s osmaka žita 10 polića vina, 7 nov. novaca i pile petrovske i pile od svake kuće, a spajija mu obeća na godinu deputat dok živi 60 mirova žita 60 mirova zobi, 12 mirova kukuruza 5 kola krumprira, 6 maži ribe. Živio je baš do 1868, i navršio puni 80 god. života, dokse držo baš se držo, sam je svetu misu govorijo, oštro pridikovo. Pri svoje smrti 15. jel 12 god. držoje kapelane i fratre kojisu sv. misu govorili i pridikovali, medju svi tih, puk je najvećma omilovao g. B.M. taj je zno pridikovati tako lipo i dobro: damu nisu mogli para naći, od kadje Daljoka takvoga misnika imali nismo, žalibože štoje u Daljoku samo 14 miseci proveo, pa je ipak naučio mladež molitve i pisme svete, naučio je i škulare, išoje sam od svoje volje svaki dan u škulu dicit učit, pridikovoje g. B. svake nedilje i svakoga sveca, pridikovoje drugi dan Božića i Uskrsa i Duovah, nije on bio lin kadje bio koji svetac u nedilju, onje u pridiki iztolmaćio život toga sveca, pripovidioje kakoje posto svet, kako su nikoć pobožni ljudi pokoru činili.

Stari ljudi su kazali da nitje bilo kapelana nitiee biti dokje Daljoka ko štoje bio naš B. na misu i na pridiku takoje išo puk u crkvu: da kojisu sidili van pored zida tisu išli u nutra, ređušama biloje žao ostat u nedilju doma, i pastinom kod svoje marve, premda su planinski stani dva sata oddaljeni, u sobotu u večje su dolazili, a koji nisu mogli u večje onisu došli u Nedilju u jutru, samo da čuju lipu pridiku svetu rič Božju. Jako žale dakle i danas svi Daljočani za B. osim lipa u srce dirajućega nauka, još se ništa dogodilo za g. B. Davnosu naime bile u Daljoku kuće i naše sgrade blagosivane, a on je taj sveti običaj ponovio. Na njega ko kapelana nije u Daljoku spadalo da on ima brigu kakvaje crkva, ipak je vrlo brigovo da se veliki i mali oltar i pridikonica očisti, ponovi, i nebo je za 85 fr. nabavio, koje mi samo na veliku sobotu i na Brašančevo iznašamo. Kadje bio u Daljoku, jedan Daljočanin je od jednog putnika ukro iz Bircuza veliku ponjavu, kadje došla nedilja paje B. pridikovo o životu i o smrti, i od izgubljene i kradjene stvari dase povrati, svakogje srce dirnuo tako: daje onaj koji je ponjavu ukro, u nedilju obnoć bacio u popov dvor, pa je naš parok povratio putniku siromaku. Poslismo imali nikog g. R. mislimo da je bio magjar, jel mu rič nismo čuli.

Kako vidite braćo može bit pop komu drago bio, magjar ili švaba, samo akose može dočepati masne župe. U nas nije doduše strogo ko u varoši, ali dostaje znati: daje sad već i kod nas šokaca drugčije vlada, i mi znamo crno po bilom, nismo mi košto su stari bili kad gledu u pismo, ko tele u šarena vrata, ali mi drugčije u Daljoku samismo šokci, ima nas do dvi hiljade duša, pa spajija nam daje popa, koga on oće. Ali spajija neplaća popa nego mi.

Pa vas molimo g. Uredniče kažite vi nam po duši: po kojem zakonu uživa spajija pravo oprediliti nam za paroka onoga koga on hoće, a na našu se molbu i na naš vapaj već evo po drugi put ni neosvrće, ako on može popa naimenovati, mi kao prosti ljudi sudimo, mogo bi on i molbu svoji ljudi uslišati, mogao bi i našu želju već

jedanput izpuniti, a to zato jer crkva naša već je u najgorjem stanju, opravita nije ničim, ona je pusta kukavna, i prazna, štoje u njoj toje nabavio g. B. iz naši novaca njemu hvala. Ipak nadamo se da ćemo u novom paroku imat tako revnog, za školu i crkvu brižljivog, košto je bio g. B. dobroje počo dao Bog — da možemo prigoriti onaj gubitak. M. S.

NOVOSTI.

— **Paladine francuski** vodja u svojoj dnevnoj zapovidi — javlja: da su francusi iz Parisa silom izvalili, i priko nimačke vojske su prodrli pa pod vodjom Dükrot njima u susret idju.

— **Nimci iz Versailja** pokušaj izvale potvrdjuju, al kažu: da su Parisčane natrag odbacili, i mista koja su o prvog dana bitki izgubili, opet natrag dobili, naprotiv iz Brüssela pišu: da je Loarska armadia desno prusko krilo satrla, i Parisu se uputila, što malo ako se neće obistiniti buduće da je nimačka obsadna vojska u Strasbourgu, Metz, Thionville, i Nancy zapovid dobila: što prije pod Paris se povući.

— **Bečka civilisatija.** 2. Prosinca u Bečkoj akademičkoj Čitaonici — dakle disu najugladjenii mladići, poklem jedni su htili biti austrijci, a drugi ne nimci, već baš prusi, tukli se ko u najposljednoj mijani, sve stolove i stolice polupali, a magjare izvijali. I to je jedan znak, kako će dugo nimci magjarom vierni ostati, bolje bi bilo još za vrieme slovenom bratinsku ruku pružiti.

— **Ministari** Talianski htili su onu Papinu knjigu, da uguše, skojom se kralj Viktorio Emmanuele njegovi savitnici, i pomagači, sbog nasilenja Rimskog iz nidarrah svete Majke crkve izključavaju — al kasnie opazivši: da je to u protislavlju — s onom izjavom, u kojoj vele: da je crkva slobodna, počeli se redom pravdat, ni jedan nebi rad bio pripoznati: da je na progonstvo zapovid izdao.

— **U iztočnom pitanju** prihvaćen je kongres — samo Inglezka izčekiva još izjavu francesku.

— **Pravosudni ministar** želi znat 1-o krajom Listopada u svoj Magjarskoj kolikoje bilo obćinah, u kojimaje uredba atara izvedena, dakle nastala potreba promienne gruntovne knjige — koja nije dovršena, 2-o kolikoje obćinah u kojima se gruntovnica opravljaja? ova briga akoće time se skopčati: da se gruntovnice što prije u red dovedu — postaće hvale vridna, jel sbog takog nereda — mnoge obitelji po kupovanju nesrične postaju. Dao bi Bog! da se naši ljudi već jedanput utume: da sad ništa nije slobodno pogodjat, a još manje izplatjat — dok nisu gruntovnicu vidili — i imovine stanje upoznali, jel štoje tamo duga navedeno — to se mora prije svega očistiti.

POGLED U VILAJET.

Na zapadu se nikako nečisti; topovi nepristano grme francesi se junački brane, a prusi oštro navaljavaju, a na iztoku se izkupljaju crni oblaci od koji se nezna hoćel zaoriti strašnom burom kojaće veliku svoju silu priko sveg vilajeta razastrit — pa svuda kršit i rušit, ili će se samo iz daleka sivauc i grmeć razići, to se umrlom zasada neda znati. Francesi spore svoju vojsku, i poklem su jednu veliku bitku kod Orleansa dobili, a na više mista u omanjih se junački održali, kripi jim se duh, koji može još na toliko oznažit: da ako i ne skine sav

Ovom broju je nadostavljen jedan nadometak.

Nadometak 39-om Broju Bunjevački i šokački Novina.

vinac lovora s glave Villima, al mu može mnogo listi pokidat. Prije je u rukuh kralja Villima stala vlast mir uklopit, al ako francesi još jednu znamenitu bitku dobiu, onda će teško makake uslove prihvatit, pa će Prusi do skrajnosti se hrvati morati, Trosü neće smiti, Paris pridati, dakle će se pokušat orlov francuski s pruskim, silna će se krv proliti, i ako se donle Loarska armadia uzdrži na Pruse će i sastrag navaljivati. Jedno samo manjka još francesom : narodni sabor ! to bi bilo ono tilo : u kojem bi se narodni duh nastanio, pa vojnika i gradjanina u silnim požrtvovanjem nadahnjivo. G. Bismareku buduć je i Rusu tako htio prijateljiti ko 1866. Napoleonu, nije se moglo dopadati — što je pobratin g. Gortschakoff, tako uranio — da pobere plod prijateljstva, nimcem za rata franceskog posvidočena. Zato je kao mudar diplomat ponudio kongres, scineć : da će se valjada u franceskoj vatra ugastiti, dok bi se Europevski državnici oko kongresa tamo i ovamo savijali — pa bi on onda mogo kao Diktator neograničeni gospodar Europu u mir u obručati — ili vrhu njezine glave oganj upaliti ; da se po nuždi koja bi svu Europu obuzela — nimačka ukoristi, i velikog gubitka oporavi — dakle uman diplomat, bio bi rad obći trošak nimački nabavit globom francuskom, a pojedini — novcem Europevskim — buduć bi svagdi obrt i trgovina zapela, i sama nimačka svoju gotovštinu na bojna tržišta iznosila. No možemu još i za rukom poći, jel koje svoju slavu već straćio — onaj je zadovoljan i osinom slave, kralj ako kraljevinu izgubi, barem u imenu sebi godi. Vlasti Europevske toli su već zamračene dikom Bismarckovom, da će lako pristat uz pridlog kongresa, samo nekajim posluži stazom : koja će ji izvest iz sramote, da ji ne opeku biligom strašljivi begunacah pri. notom spisom Gortschakoffim. Englezi vele : da će pristat uz kongres, ako Ruska neće kanit oživotvorit štoje izrekla, pa će i Bismarck izjavit : da će pomoći Ruse silovat, zaključku kongresnim se podvrći. Ne dvojimo da će g. Bismarck tako mudro znat odgovorit : pa neće ništa obećat, vrime će prolazit koje će Rus na svoje podpuno oružanje uporabit, na sve strane se tišeci pripravljavu, sčim se samo u Petroburgu 2000 radnika — već više maseciah zabavljaju, i puške se u natragače prominjavaju, a društvu željeznicu Kursk-Charikov-Asovsku upravljajućem naloženo : telegrafične postoje — i na polutinah staciah opraviti gdi militariski inžiliri potribna pripravljavu. Nabavljači na sve strane kupuju kožuve pod izlikom, da ji nimcem šalju, a Ruske novine oholo dižu svoje glave pa izjavljaju : da će Inglezka s hukom ostat zadovoljena, Talianska dosta je kod kuće zaokupljena, Austrii su krilu podsičena a ruke uvezane, Franceska na zemlju pripušena, Nimačka na zahvalnost privezana, neostaje dakle više na menjdanu već sama Turska, kojoj će se na vrat obisit uzrujane kršćjanske raje. Od Europe dakle zavisi iz rukuh Rusie mir, ili raz uzeti. Talianci se na polju biranja poslanikah saborski biju, temeljna je nada : da će pobjedu umirenoliberalna stranka, održati. Nakoju će se ministarstvo oslonjati, i pokazat će se : da Talianci žele učvrstiti Italiju ujedinjenu pod kraljevskim žeslom, al Papu neće kao glavu občene crkve — da osobenog suverenstva liše, samo nam se tako čini : da su Taliani gotovi Papi na papiru sve dati, al tvorno do najmanjeg oduzeti, Antonelli državni Tajnik Papin tuži se : da su poslidnju okružnicu Papinu obustavili. Što dalje sve boljma uvidjamo : da se Papino stanje neće donle ure-

diti, dok francesi ruku svoju neoslobode, u Francuskoj bila kakva mu drago uprava, ta mora biti po duhu katolička — koja će umit sridstva iznaći : da se crkva namiri — govorili ljudi, što jim drago, Sviće najposli do osvidočnja dospiti : da ljubav, pravda i sloboda, zaštite i obrane nigdi van franceske nije našla. Taki bi nam i Poljaci bili — da ji nisu Nimci i Rusi za sužnje okovali, nadali se ljudi — kako jim godi, al iztok nikad pravde i slobode donle neće uživat : dok Poljak pod udarcem Nimca i Rusa stenje, što Frances na zapadu — to triba da Poljak na iztoku i jugu diluje. Sve što je drugo — to je pusto orudje za samovolju bila ona Pruska ili Ruska. i Španjulci se raduju : što su već kada tada kralja sebi našli, 25. Studena krenila se iz Madrida Deputatia zemaljska, koja će narodno zlatnu knjigu Princu Amadeu u Florenc prineti, u dobar čas — isti dan muje principkinja, sina na svit donela. G. Bismareku je malo odhlanilo : jel i Bavarci su knjigu ujedinjene nimačke podpisali, na pivne ardove, neće oma biligu prusku koja je štogod skuplja nataknut, pa će u Monakovu mirni ostati, — sad će dakle gazdovanje po volji se uređivati, i po žepovi svijuh nimačah cunjati, na ona 121 miliuna talira pruski, koji su na rat potrošeni, drugi 100 kane nadometnuti, i to stakih uslovih : da jim više Englezki i franceski bankari netrune u oči, već da Nimci u naprid uslove : kako će kamatu plaćati, bilo stranom ili podanikom, a zlato i srebro — skupo ili jeftino. U Beču još i sad gr. Beust vlada, čemu se valja čuditi, jel ni slaveni ni nimci nisu s njime zadovoljni, dakle onda se obistinilo, da bi koristno bilo za Magjare u reihsrath unići, jel kad tako ume upliv svoj izviti u Pešti — da se po volji savijaju u Beču, šta bi onda bilo : ako bi se tamo na stanili, ta kralja Mathie ime još ni sad nije zaboravljeno. Eto i prikolajtavsko ministarstvo u Pešti se snuje, hoćel se moći osnovati, to će kasnie visti pokozati. Turčin je ko gladan čovik koj sad na desnu, sad na livu pogleda, da izgleda, odkud će se kaki sažaljenjem pomoliti. Vele da se katoličko kršćjanstvo u Turskoj uzrujalo, sbog nasilja — koje su tobože njevi Biskupi u Rimu bivši pritrpili, uslijd čega Babilonci i niki Sirianci su već se jedinstva rimskog odicipili. Još i u Asii osičaju da je sila franceska zapletena — jel kitajci se bacaju na sve strane, dočim i oni dokazuju : da je pravda i sloboda svagdi samo po Francusu obranjena.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Prije nije se mogla iznositi rana sbog zločesti putevah, sad opet što se navuče po železnicah neda se u vrijeme odpravljat, jel na tima neima toliko kolah, da bi mogli dostačiti, dakle i onda kada bi se rana na stranoj piasci za skupe novce prodavala, drugi polažu novce u žep, jel mi nemožemo snašim proizvodom na piascu da stignemo.

Cinjenik Peštanski. Mlinari nisu se žurili, čekaju da se više izkupi, i koji novčić pri njevom žepu ostane.

Vuna. Cina nije se minjala, prošloje 800—900 maži finie, sridnje, i običajne, jednostrizne — češljaste — kupovalisu ovdašnjji više, a strani manje. — **Svinji.** Težine 260—320 funt. 24—27 nov. do 420 funt 28 nov. lakši 22—25 nov. — **Ulje** cidjeno 32½—33 nov. — **Mast** stranci nisu pitali, prodavanaje 38½—38¾ fr. za Prosinac 36½ fr. bez suda, za Prosinac-Ožujak 37 fr.

bez suda. — **Jabanska** 36—36½ fr. čista 37½ fr. — **Slanina** sjabane 31½—32 fr. — **Varoška** zračena 38—39 fr. dimljena 42—43 fr. — **Loj** najbolji 32—32½ fr. — **Suve Šljive**. Sbog zaprikah neiznose cina : bosanske 11¼—11½ fr. u sudu; a u žaku 10—10½ fr. — **Srbske** u sudu 9—9½ fr. u žaku 8¼ fr. te nedilje većma su kupovali one od 1868—9 7½ fr. — **Med** u satima 25¼ fr. — **Vosak**, Rosnavski 101—102 fr. — **Slavonski** 110—112 fr. — **Šišarice** 16 fr. veliki mirov. — **Pekmez** druge vrsti 11—12 fr. — **Orasi** 10½—11 fr. po mažu. — **Diteljina** Lucerna 28—30 fr. dobra 33—34 fr. crvena 32 fr. — **Varivo** bio krupni grah 4 fr. 70—80 nov. — **Sitni** 4 fr. 80 nov. — 5 fr. Šaren 3¾—4 fr. od 1869. god. 4—4 fr. 50 nov. zelen 4 fr. 25 nov. **Sočivo** 4 fr. 25 nov. 7 fr. — **Grašak** malo donose 6—8 fr. projna kaša 4¾—5 fr. carin. maža, proja 2 fr. 40—60 nov. — **Mak** modrikast 14 fr. konap. sime 3 fr. 30—50 nov. 60 funti. — **Paprika** utučena 19—20 fr. po razliki. — **Učinjene kože**. Gjon 40—45 funt 115—116 fr. lupan 114—118 fr. triput vlačene 35—40 funt. 114—117 fr. 30 funt. 106—110 fr. inglezke. Izmetne, 86—88 fr. — **Kravie** crne 11—13 funt. 148—155 fr. — **Pittl**. 5—6 funt. 165—175 fr. rapave 5—8 funt. 168—185 fr. kravie 12—14 funt. 155—165 fr. crne konjske 110—120 fr. — **Svietle** 115—118 fr. crne telećie 230—240 fr. Safian 117—124 fr. — **Sirove** nimačko bavorske lietnje 74—76 fr. sridnje 78—80 fr. krav. 82—84 fr. lakše 85—90 fr. Amerikanske 72—73 fr. po mažu, ovčie vlaške goluš 105—115 fr. srbske 100—110 fr. kozie take 145—150 fr. vlaške 170—175 fr. ovč. take 130—140 fr. srbs. 125—130 fr. nimačke škopćie 2 fr. 60—80 nov. jagnj. 100—118 fr.

NAŠA ČITAOICA.

GAZDALUK.

Kommasatia Razdilba zemaljah.

Tušta puta smo već izjavili : da je Bog zato dao čoviku pamet : da snjom umuje, mudruje, i tako svoj poso uređjiva, kako za svoj položaj za najbolje iznadje. Al na to je potriebno da ja imam vlast svrhu one zemlje, koju hoću da dilujem, a dok dioba nije uređjena, donle na moju zemlju svi ljudi, koji samnom u jednoj obćini pribivaju svoj upliv imadu, n. p. ja sam pronašo : da bi po mene i po moju zemlju koristno bilo : kukuruz sijat, al sveje zalud — umoran sam i ja žito ili drugo što s ljudma posijat. Tribalo bi valjada moju zemlju za ugar ostaviti, al onda da se više puta može orati, i boljma sazriati nalazim za koristno s ovcama gaziti, al to nemožem činiti, jel su komšie — prolitnjom litinom svoje zasijali.

Dakle svaki čovik mora uviditi : da ja nisam gospodar svoje zemlje, pa još i to pripoznat : da one znanosti, koje su mudri ljudi po izkustvu na poljodilstvu stekli, nemožem upotribiti, jel ne vladam po volji s smojim zemljama, n. p. htio bi razne strojeve mašine uvesti, al su take naravi, da se nemogu lako prinašati, dočim su moje zemlje — po svi stranah atara pobacane. Volio bi zemlje toriti al djubre je kod kuće, a zemlje na jedan ili pol-drug sata hoda, kad bi dospio, onda su krvavi putevi, a kad se oprave putevi, onda je nasto drugi poso, kojeg nije slobodno odgoditi, djubre mi trune badava, snagu gubi, a zemljišta ostaju soparna. Ta da znam mudro dilovati zemlju tribaje priko i uzduž poznavat, al koji je to poljodilac — koji bi smio tvrditi : da svojih zemaljah

narav poznaje, ako dioba nije izvedena, ta ima i taki komada, koje jedva jedanput u godini danah vidi.

Dakle bez diobe neima slobode, neima znanosti u poljodilstvu, a bez ovi neima u dilovanju razloga žalostnoje al je istina : da se u takih obćinah polje diluje samo po nagonu i običaju, al ne po razlogu.

U poljodilstvu je vrime skuplje od novacah, toje već i naj prostii poljodilac uvidio ; A što je skupo to valja štediti i vazda koristno trošiti. No kad su zemljišta po svem ataru pobacana — uzmi mah koju struku radnje, ako nisi rasipzia, ili badavadzia srce će te boliti : kad moraš u pol podue sjedne na drugu njivu ići, pišice ili na koli sa svojim čeljadma, ili nadničarima, pa u bezkoristnom hodu više puta po dana, i to koliko puta, i na koliko komada zemlje provesti, pa uzto još i trudit se, i pored sveg toga na vrime nesvršiti, hej kakoje krvavo oranje u rano prolitje, u kasnu jesen, na polju gdi nemaš zaklonice, pa ti i marva zebsti, gladovat mora, ili težak put tamo i ovamo svaki dan dvaput primećati.

Dakle gdje gubitak vrimena, tamo je i mlogi trud bezplodan, pa i radnja više puta neuredna. — Gazda je umoran ostat kod kuće, pošalje čeljad, ova varaju u vrimenu, varaju u simenu, pa nepotriebno more živinu, i to sve zato : jel bezplodan trud i njimaje dosadan, pravo su latinci kazali : da oko gazdinsko goji živinu, pa koda zemlju tori, i štetu odstranjiva.

Vrimena cina u poljodilstvu stoji neprocinjena, dije zemlja podiljena pa u komadu jednom izdana, tamo jedan dan koristnii postaje, nego u razbačenom poljodilstvu tri danah, dakle ako sam svoje poradio, možem drugom za novce nadničiti, ili više zemlje na pole ili u zakup primiti, jel poljodilcu triba znati : da su čeljad — živine, i alat sridstva : koja toliko ploda radjaju, koliko se potribuju, što ji više dakle gazda uporabi to će više kamate doneti. Kad ta sridstva badava stoje, ili vrime u hodu sjedne na drugu njivu provadjaju, onda za gazdu ništa neplode, ko vrime nezna ociniti, taj će skoro svoj kapital potrošiti.

Akoje zemljište u jednom komadu za treći tal vrimena — možem sve poraditi pa se neće ni čeljade ni živina umoriti, i sve u vrime i to sgodno spremi, pa onda i što drugo okreniti, i svoj plod na vrime na trg doneti.

(Slidi.)

Bač. Reče ludjak u svom sreću, nema Boga. (Pism. 52. r. 1.) Oholost je mrzka strast, oholonji sreću prirodjena, koja mu nepristance svagdi i u svemu suće zaside, dok ga sasvim neusuće u svoje zamke. Veli se : ludost je rodjena kei oholosti. I zbilja ! Čovik u svojih price-njenih silah zaludjen, pada u najteže bludnje. Zaslipljen blistajućim ljeskom oholosti, baca se u zaslon prevrtljivosti.

Mi se smijemo ditići videći kako trču na brežuljak nakanom prstom dotaknuti se neba ; nu koliko se većma grohotom imamo smijati tomu, kad se čovik diže čelom i grozi se nebu. A nije li to ludo, poput ovna zatrkati se, te jogunasto lupiti glavom o zid, pak onda zlovoljno stisnutom šakom prititi se i grđiti zidara ? Ato isto čini oholonja, kad mu se razprše zračne kule, u uzrujanost strasti glasom slaba i kriva razuma grđi, uništjuje Stvorca, govoreći ; „nema Boga.“ — A kako bi to lipo i pametno bilo, kad bi se ljudi u svakomu zauzetju pazili na zdrav razum (koj je odsiv milosti Božje), zdrav sud i zgodnu spretnost. Nu od tog zdravog nazora odustaše niki bački bruderi.

Čudnovato li je sročiste, taj bački herberk! Tu ti se skupe niki bruderi sa svojimi po srcu i po duhu srodnimi židovskimi bratjama, pa da čuješ kako se tu složno paklenjačkom nasladnostju brusi jezik o kršćanskoj viri, svećenstvu i crkvi Božjoj. U srid toga kola povoljno jim gudi gajdaš (gajger). „Grade Michl,“ a oni mu po noti igrajuć porugljivo: osvetljivo gaze i grde crkvu Isusovu i njenu svetinju. Nu tako potkapajući temelj čudoredna života, neizkazano vridja to nabožnost dobrih šokačkih starosidaocah, te bojati se da se neće mladež vrmenom okužiti od takvog paklenjačkog duha. — Niki uzrujane strasti posidujući Mostongu u arendu! te dočim jim godine 1868 i 9-te pošlo za rukom birati obilan plod u usivu, nastaviše to i 1870-te god. govoreći: „nikada više u Mostongi vode; — drugi Bog sad boguje; — što bude u mostongi vode, popitćehu to dva peštanska puža.“ — Al gle čuda! razkinu se zastor Božje providnosti, da se ukaže slabičak u sramnoj goloti. Bog, koj po svojoj nedohitnoj mudrosti i sv. volji ravna svitom, učini, da se svit na oči osvidoči: da sve biva po njegovoj sv. volji, a ne po privrtljivoj i uzrujanoj volji čovičanskoj. Mostorga, koja je 1868 i 9-te godine nikla bujnim usivom, evo danas pokriva ju voda sa silnom ribom, odkud su dosad već do 100 centih (mažih) ribe (karasa) izvukli. Al ne oni falični proroci, — nego drugi. Oni su u svojoj zlovoljnosti prodali vodu, nemisleći, da će u njoj ikada biti ribe; al sad, kad opaziše to, htidoše silimice ribu prisvojiti, al jim zakonitim putem odbiše nos; te tako ih sad njihova privrtljiva bezbožnost sve oglavu mlati.

Bezimenković.

Gudba.

Kad je čedo oj u krilu Majčino me vele milu, Razumilo ričce mile S divnih ustnah, što su lile.	S okolnosti i nezgode Nemogaše tebi rode! Otkrit srce roj misao, Samo j' vako uzdisao.
Okusilo slast svetinje, Jezik slasti i milinje; Upozralo rod svoj mili, Snjim se sljubi srcem cili.	„Vi oblaci, što plovite Putem moga roda mila, Stante malo, poslušajte, Što vam tužan velim sada:—
Te s ljubavi roda svoga, Jezika mu milenoga, Nježan plamak poče kliti, Kervca sve to većma vriti.	I ti slavko slavkopojna, Ti nebeska ptico mila, Nebi l' i ti, razstriv krilca, Do roda mi poletila.“
Kad ugleda roda ranu, Iz dubine srca dahnu: „Ah boli me — boli ljuto Beda dragog roda moga.“	Da mu kažeš misli moje, „Da mu kažeš uzdisaje, Da mi srce goroko tužit Za njim nigda neprestaje.“
„Moli Boga i zaklinje, Da mu krila da orlova, I dva oka oštroida Dva okanca sokolova.“	Al kad ga je pozdravilo Pramaljetno sunce milo: Četerdeset četir putah Života si niz red ljetah.
Da se digne i da vidi, Gdi mu narod jošter sidi, Da ga svojski oj pozdravi, Želje srca njemu javi. —	Pa dobio orla krila, Iz srid rodna mista mila K starodavnom bivšem sadu, Priletio Kolo-gradu.*)
Dugo tomu tako biše I godine projurise. U srid željah svetih želja' I užastna uzdisaja.	Gdi sad nije naše pisme, „Nit našega divnog sloga, Niti ima naših stadah Nit pastira uz nje mlada.“

*) Gdisu našinoi kad god stanovali.

Premda ori tam rič tudja, Uz desnu mu sidi vila,
On za svojim ipak žudja. Ej starica majka mila!
Snažna duha Sokol vrli, Nju gledeći na um pada:
Duhom srcem svoje grli. Što mu j' činit za rod sada.

I za jezik sladko — mili,
Kog smo mlikom oj upili
I sve činit što najviše
Da posvjetom rod odiše.

Bunjevac.

Naša gostoljubivost.

Lipo nami naš Knežević Laza
U našem Listu sve pokaza:
Hvalec gostbu dične Subotice,
Gdi se igra, pije rujno vince.
Stari, mladi, svi se tu vesele,
Kolo vodeć jedan drugom vele:
Drž se braca! nedaj s' sramotiti,
Valjda možeš još kolo voditi. —
Takva gostoljubivost bo sada
U našem rodu svagdi vlada.
Bio pobre ti kod Bunjevacah,
Il u Baču kod naših Šokacah;
Svagdi su ti otvorena vrata,
Dočekat će gazdarica Kata,
Svi u kući što je staro mlado,
Svi veselo čekaju te rado.
Puno j' srce tude domaćina,
Kako gazde, tak' ukućanina.
Tu se piva, a nožicom igra,
Tamburdjia u tamburu svira,
Ili gajde, koje bruju na na,
Tako, tako po nedilju dana.
Slavski rod se neda zatajati,
Što imade rad' će podiliti
Bratjom svojom, kojmu samo dodje,
Sit i napit svaki od njeg podje.
Sad u jesen, kada cvitje vene,
Kad divojke — momci se žene;
Sad, kad ima svega u komori,
Sve ti piva, širom svuda ori.
Sad, kada je u hambaru žito,
U podrumu novo vino čisto:
Nema tude sada više jada,
Nit kod starca, — domaćina mlada.
Staro, mlado, malo i veliko
Sve to budi sada Lozić Vinko.¹⁾
Tu sad, gdi se ranjenici kolju,
Svak večeru daje što najbolju:
Tu su gosti, tu pivanje svirca
Kod večere mastnih kobasica'.
Brk se masti, al se i zaliva
Rujnim vincem, pak se igra piva.
Tako j' braco kod naših Šokacah
I veselih slavnih Bunjevacah.
Krv se ova neda zatajati,
Vesela jih rodi Slavska mati,
Koja nosi, goji ljubav svetu,
A proklinje sebičnost prokletu! —
Stoga dokle nam j' ovog plemena,
Našeg roda, — našega kolina;

¹⁾ t. j. s loze vino.

Dokle krvca u žilah nam vrije,
Čisto srce u grudih nam bije;
I dok je naša rič nam u usti
Bit će naše gustoljubivosti.
Bit će kola, našega veselja,
Naše igre, našega milenja.
Jest tako mi onog plavog neba!
Grlmo svoje, — tudje nam uretba.

Bač.

Pijan vrebac.

Skakuće po grani vrebac Licem bi u velik Svetac : Idje čovik iz mihane, Pivom pojen jedva dahne. Duda kenkavo srid puta Glavom klima i beneta; Sad na desno sad na livo Tetura se sve ukrivo. Sad se ničke prostri uzduž. I zaverće nosom ko spuž. Na kolina sad uzcucne Glavom opet o zid lupne. Čas natražke ide ko rak Tisan mu i širok sokak : To opazi vrebac s' grane Pa repićom vertit stane. Naumi pit i sam piva, Na pivo mu se sve ziva : Civ! civ! na sve grlo skiči Al nesluša nitko riči, Kobi tomu se sitio Na civ da bi vrbac pio? Žedji dake da odoli Prida kuću sleti doli. Uze u kljun zernce ječma Pa zažmiri sitnim očma, Rašepuri krila oba, Nalik pijanom oprob Amo- vamo glavom nihat; Al tu macok vrebčiji tat Na njegov skoči iz nebuchah,	Pa zgrabi ga zmed terbuchah. Od strah vrebac mal' nesvi- stne J u taj se mah otrizne. Već gre macok da ga dere Nu on višto pamet bere : „Svilen dlakah lip macoku Nazdravlje ti! na momsmoku. Mret već moram; al šta vajde Kad sam pijan kano gajde, Stog molimte a za Boga Siri usta ta široka Da iztriznim se ja malo I tebi bi sladje palo!“ Macok na tek da s oblizne Kolika su usta zine . . . Pr! moj vrebac na dud leti Repom sperkos opet verti . . . Macok njegov zapanjen gleda „Dje ga sludi jedna beda!“ „Bre! otac moj vapi gorko Za svog vika nije čeko Da mu vrebac se otrizne Neću nija! papkom rizne...“ Odgovori s' dudu vrebac : „Ni dan radni ni u Svetac Ni mi otac pio piva Više ni sam dok me živa.“ O mnogo jih ki u sriči bisne U nevolji Odmah se otrizne. Jukich.
---	--

Začinka.

1866/7 godina tako je oskudna bila da ju je i faljena Subatica u najvećem stepenu osićala. I od stidljivi bunjevacah postadoše prosiaci, koji se toli nasporili da se ji i darežljivi Subatčani ratosivali. Medju prosiaci našose jedan višt, koji je izkusio : da u bogatih kućah rido koga tako odbiu, da ma šta neudile. Da se dakle vrijeme badava negubi, pobroje običavao izvižbati koje su ku e bogatie, i u te samo unići, kad ga jednoč u takim motrenju na čoši stojeća opazi — jedan ugledan gradjanin i rečemu : prijane nečiniš dobro, što razabiraš knće, već zadji redom, pa ćeš svakdi po malo dobit, odgovorimu ponizno prosiak : gazda Joso : ja ću već prosit kako ja znam, a ti kad budeš prosio, prosi kako ti znao budeš.

U gradu S. jedna bunjevka unidje u dućan da vašari espapa — nestrašno Grče počeje pitanjim svojim

napastovat i reče. Hoćešli draga, svista od dikinog brka? neću rekne bunjevka, a hoćešli dodji diko sa salaša? — ni to neću, a hoćešli svile ajde plug na tavan? ni to neću odgovori uestrpljivo bunjevka, a da šta ćeš draga? hoću veli cica : Ne laj gospodaru.

Poznato je da su u švabe uzke plundre, a u bunjevca široke gaće, ni to nije vanredno da bunjevcu nestane o poklada vino, a o prolitju žito.

A ko je u jedno selo sa švabom strpan, štoje njegova najveća pogibel, onda kud će tuće već komšii švabu, no akoje izgleda da će mu skoro i zemljište osvojiti, ondaje švabo uz debelu kamatu darežljiv, al teškoće i ovako štogod od sebe odkrnjit, da ne bocne, kad se ovakom prigodom jedan bunjevca penjaše sa švabom na tavan i gaćemu zapnu — rečemu švabo : ti komšia neimaš žita, bogme komšia nemam rekne bunjevca, na što švaba prijeti : a kako imaš komšia široke gaće?

CINA RANE.

Pešta, 4. Prosinc. Žito. Banatsko. Najslb. tšk. 83 fnt. vrd. 5 f. 25—35 n. najb. tšk. 88 fnt. vrd. 6 f. 10 — n. tisansko, najsb. tšk. 83 fnt. 5 f, 30—40 n. najb. tšk. 88 fnt. 6 fr. 5—10 n. stolnobiogr. najslb. tšk. 83 fnt. 5 fr. 30-40n. najb. tšk. 88 fnt. vrd. 6 f. 5-15 n. bačko. najsb. tšk. 83 fnt. vrd. 5 f. 25—35 n. najb. tšk. 86 fnt. 5 f. 75—85 n. Raž tšk. 78—79—80 fnt. vrd. 3 fr. 50—55 n. Zob tšk. 44—46—50 vrd. 2 fr. 30—35 nov.

Najnovije.

Pitanje iztočno predložice se konferenciji, donle se na crnom moru ništa neće promienjivat. I franceska će poslat svojeg zastupnika.

Njegovo Veličanstvo kralj magjarski kani Bozične Svetce u Meranu s milostivom kraljicom provesti. 30-og Studena, i prvi dnevah Prosinca strašno su se bili oko Parisa — francesi nisu razkinuli krug obsadne pruske vojske, al to se od obe strane priznaje: da su u okolišu nalazeće se postoje sad u francesah sad u prusah ruke prilazile, priznaje se, da je silna krv prolivena. Prusi su iskali časni mir za pokopanje mrtvih. Sonis franceski general — ranjen paoje u pruske ruke. Francusi po svih crkvah kupe novčane prinoske na korist zarobljeni u nimačkoj francesah.

Visina vode Dunavske.

Pešta, 3. Prosinca 6' 11" raste.

nad 0

Požun, 2. Prosinca 5' 11" opada.

nad 0

Kalača. Sveti Nikola donoje sniga na mrzlo, a Sv. Ambrosia kišu.

Poruke uredništva.

Subotica : Žao mi je, al neslaže se još sad s duhom naših čitateljah. — Djakovo : G. J. N. Toje vrlo krvava košulja. Starisu kadaje jeftina rana bila želili rat — a sadanji vole mir. — Vukovar : G. J. M. Djete će biti u obliku promienjeno. Milanku. Ja ću objectivno smatrati, kao pjesničke misli — koje kuda lete, to vidi njegov duh ko bi svakud toga pratio. G. Blažu. Znao da smo mi prosti ljudi — dakle kad nam govorite nemojte nam pivat. Spuštite se da vas i mi dohitimo — pa smatrajte naš duh, koga smo u programu označili, drugčie uvijek dobro došli.